

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Bureau Europa

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag

Postadres

Postbus 20101
2500 EC Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/eleni

Datum 20 mei 2011

Betreft Geannoteerde Agenda van de Raad voor Concurrentievermogen van
30 en 31 mei 2011

Ons kenmerk

A/BE / 11070512

Bijlage(n)

1

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik u, mede namens de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de geannoteerde agenda aan van de Raad voor Concurrentievermogen van 30-31 mei 2011.

Tijdens het interne markt- en industriedeel zal de Raad van gedachten wisselen over de voorstellen die vorm geven aan de versterkte samenwerking op het terrein van het octrooirecht in de EU om zo politieke sturing te geven aan de verdere onderhandelingen. Ook zal er een oriëntatiedebat plaatsvinden over de toekomst en mogelijke hoofdlijnen van het systeem voor de beslechting van octrooigeschillen. Voorts streeft de Raad naar een politiek akkoord over de wijziging van de richtlijn betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen wat betreft de micro-entiteiten. Ook zal de Raad naar verwachting conclusies aannemen over de Interne Markt Akte, de tussentijdse evaluatie van de *'Small Business Act'* en de Commissiemededeling over slimme regelgeving. Mogelijk beoogt het voorzitterschap ook de verordening voor het statuut van de Europese besloten vennootschap (Europese BV) en het richtlijnvoorstel consumentenrechten te behandelen. Momenteel is nog onduidelijk of de behandeling van deze onderwerpen daadwerkelijk zal plaatsvinden. Tenslotte zal het voorzitterschap mogelijk een voortgangsrapport presenteren over het voorstel voor de koppeling van ondernemingsregisters.

Tijdens het onderzoeksdeel streeft het voorzitterschap naar een gemeenschappelijke benadering over de verlenging met twee jaar van Euratomprogramma van het zevende kaderprogramma. Ook zal de Raad naar verwachting conclusies aannemen over de Europese Onderzoeksruimte (ERA), het functioneren van het Eurostars-programma en over de eerste tussentijdse evaluatie van het gemeenschappelijk Ambient Assisted Living (AAL) programma.

Naast de delen over interne markt en industrie en over onderzoek zal de Raad tijdens het ruimtevaartdeel van gedachten wisselen over de mededeling 'Europese ruimtevaartstrategie 2014-2020 ten dienste van de Europese burger' op basis van concepttraadsconclusies.

Bureau Europa

Ons kenmerk
A/BE / 11070512

Onder het punt 'diversen' zal het voorzitterschap de Raad informeren over de uitkomsten van de informele Raad voor Concurrentievermogen van 11-13 april, de samenwerking tussen lidstaten op het terrein van kansspelen, de ministeriële groep over simplificatie en een bijeenkomst van het VN-comité over vredelievend gebruik van de ruimte. De Commissie zal de raad informeren over de voortgang van de Europese Onderzoeksraad (ERC), de tussentijdse evaluatie van JTI's op ICT-terrein (ARTEMIS en ENIAC), het groenboek over de toekomst van de EU-financiering van -onderzoek en innovatie, de conferentie over ruimtevaart in het zevende kaderprogramma van 12-13 mei jl., en de stand van zaken met betrekking tot de financiering van ITER. De Zweedse delegatie zal de Raad informeren over haar visie op het tabaksbeleid van de EU. Tot slot zal het aankomende Poolse EU-voorzitterschap de Raad informeren over zijn werkprogramma.

(w.g.) drs. M.J.M. Verhagen
Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

BIJLAGE GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD VOOR CONCURRENTIEVERMOGEN 30 EN 31 MEI 2011

Ontwerp verordening Europese BV

Mogelijk politiek akkoord

Het Voorzitterschap zal mogelijk tijdens deze Raad de verordening voor het statuut van de Europese besloten vennootschap (Europese BV) willen behandelen. Momenteel is nog onduidelijk of deze behandeling gaat plaatsvinden en zo ja of het hierbij zal gaan om het streven naar een politiek akkoord. Besluitvorming over dit voorstel vindt plaats met unanimititeit.

Op 25 juni 2008 heeft de Commissie in het kader van de *Small Business Act* een voorstel gepresenteerd voor een verordening voor een Europese BV. Met het voorstel voor een Europese BV wordt beoogd grensoverschrijdende activiteiten van kleine en middelgrote ondernemingen te bevorderen door vestiging en bedrijfsvoering op de interne markt te vergemakkelijken. Tijdens de behandeling van dit voorstel in de Raad van december 2009 werd getracht tot een akkoord te komen. Dit bleek echter niet mogelijk. Onder het huidige Voorzitterschap zijn de onderhandelingen opnieuw opgestart. Belangrijke aspecten die in de onderhandelingen naar voren komen, zijn de zetel van de Europese BV, de medezeggenschapsrechten van werknemers en de kapitaalverplichting.

Nederland heeft als uitgangspunt een Europese BV te kunnen steunen mits deze voldoende zekerheid en betrouwbaarheid biedt aan alle betrokken partijen. Alleen dan kan een Europese BV toegevoegde waarde hebben voor grensoverschrijdende activiteiten van ondernemers in het midden- en kleinbedrijf. Op een aantal punten bestaat nog discussie over het huidige compromisvoorstel.

De Verordening bevatte in het voorlaatste compromisvoorstel een bepaling die lidstaten verplichtte gedurende een overgangstermijn te eisen dat de statutaire zetel van de Europese BV en haar centrum van voornaamste belangen in dezelfde lidstaat zijn gelegen. Het betreft hier het zogenaamde systeem van de werkelijke zetel. Hierbij is het recht van het land van vestiging van de werkelijke zetel (plaats waar het hoofdbestuur van de rechtspersoon zich bevindt) van toepassing. Deze bepaling is niet verenigbaar met het Nederlandse systeem van de statutaire zetel. Hierbij geldt dat in Nederland opgerichte vennootschappen niet verplicht zijn om ook hun centrum van voornaamste belangen in Nederland te hebben. Het Nederlands recht is van toepassing ongeacht waar de rechtspersoon werkelijk is gevestigd. De in de verordening voorgestelde bepaling zou ook nadelige gevolgen kunnen hebben voor in Nederland opgerichte Europese BV's die in andere lidstaten zaken willen doen. Om deze reden heeft Nederland, evenals een aantal andere lidstaten die hetzelfde systeem hanteren als Nederland, in de onderhandelingen aangegeven niet te kunnen leven met de bepaling in haar huidige vorm. In het nieuwste compromisvoorstel is de bepaling over de zetel verwijderd. Dit lijkt echter te stuiten op tegenstand van een aantal lidstaten die het systeem van de werkelijke zetel hanteren.

Op het punt van de kapitaalbescherming heeft Nederland zich tijdens de eerdere onderhandelingen sterk gemaakt voor een verplichte uitkeringstest, analoog aan de voorziene aanpassing van het Nederlandse BV-recht. Veel lidstaten zijn niet bekend met de uitkeringstest. Zij zijn gewend de balanstest in combinatie met een minimumkapitaal voor te schrijven en willen niet worden verplicht een andere test voor de Europese BV voor te schrijven. In het huidige compromis wordt voorgesteld dat per lidstaat een keuze kan worden gemaakt ten aanzien van minimumkapitaal en kapitaalbeschermingsregime. Nederland is daarbij van mening dat de balanstest crediteuren te weinig bescherming biedt en heeft daarom voorgesteld dat iedere Europese BV verplicht wordt om duidelijk te maken wat haar thuisland is. Hierdoor kunnen bedrijven zelf de afweging maken of zij de crediteurenbescherming bij de Europese BV waarmee zij beogen te handelen afdoende achten om zaken te doen.

De medezeggenschapsrechten in deze verordening betroffen oorspronkelijk zogenaamde vennootschappelijke medezeggenschapsrechten. Dat betreft de invloed van werknemers op de samenstelling van het bestuurs- en toezichtsorgaan van de Europese BV. Dit onderwerp is, net als bij de totstandkoming van eerdere verordeningen voor Europese rechtspersonen, voor Nederland een zeer belangrijk element geweest in dit voorstel. Op dit punt wordt nog intensief onderhandeld, met name over de hoogte van de drempel vanaf wanneer onderhandeld moet worden over het toepasselijke medezeggenschapsregime. De Nederlandse inzet is een zo laag mogelijke drempel, opdat de medezeggenschapsrechten van werknemers zoveel mogelijk gewaarborgd blijven. Hierbij moet worden opgemerkt dat de medezeggenschapsrechten uit de Wet op de ondernemingsraden (WOR) niet ter discussie staan. De WOR is immers van toepassing voor werknemers in Nederland ongeacht de rechtsvorm van de in Nederland gevestigde onderneming. Wel wordt inmiddels gediscussieerd over het opnemen van een verplichting in de verordening dat werknemers van de Europese BV over grensoverschrijdende onderwerpen moeten worden geïnformeerd en geraadpleegd.

Zoals eerder aangegeven lopen de onderhandelingen over dit voorstel nog. Nederland zal uiteindelijk alleen instemmen indien het voorstel als geheel voldoende zekerheid en betrouwbaarheid biedt voor alle betrokken partijen.

Richtlijnvoorstel Koppeling van ondernemingsregisters

Voortgangsrapportage

Het Voorzitterschap beoogt een voortgangsrapportage te presenteren over het richtlijnvoorstel Koppeling van ondernemingsregisters. De Commissie heeft dit richtlijnvoorstel recentelijk uitgebracht op 24 februari 2011. U bent hierover geïnformeerd (TK nr. 22112-1157).

Het richtlijnvoorstel beoogt te komen tot een elektronisch platform voor communicatie tussen nationale ondernemingsregisters. Doel is de onderlinge uitwisseling van gegevens die op grond van Europese richtlijnen inzake

vennootschapsrecht in nationale registers moeten worden opgeslagen te verbeteren en te vergemakkelijken. Het richtlijnvoorstel heeft geen noemenswaardige gevolgen voor de wijze waarop de nationale registers worden gevoerd. De Commissie beoogt zo veel mogelijk gebruik te maken van reeds bestaande structuren zoals het (private) *European Business Register* (EBR).

De onderhandelingen over het voorstel lopen nog. Een minderheid van de lidstaten, met name landen die nog niet participeren in het EBR, staat terughoudend tegenover het richtlijnvoorstel, met name vanwege de kosten die zij in dit kader zullen moeten maken. Nederland en een aantal andere landen achten het van belang dat de lidstaten meer zeggenschap krijgen bij de verdere uitwerking van het voorstel. Door, zoals in het voorstel van de Commissie opgenomen, uit te gaan van zogeheten gedelegeerde handelingen cf. artikel 290 van het Werkingsverdrag krijgt de Commissie erg veel vrijheid voor die verdere uitwerking.

Nederland onderschrijft de wenselijkheid van een betere koppeling van ondernemingsregisters. Overheidsinstanties en andere betrokken partijen stuiten in de praktijk namelijk vaak op een informatietekort, bijvoorbeeld waar het gaat om de actuele juridische status van vennootschappen met een dochteronderneming in een andere lidstaat. Uit onderzoek blijkt dat het bijvoorbeeld veelvuldig voorkomt dat de moedervenootschap is opgeheven, terwijl het register in het land van de dochteronderneming daarvan niet op de hoogte is gesteld. Ook is het voor private partijen, zowel professionele organisaties als consumenten, vaak moeilijk zich op de hoogte te stellen van relevante informatie over buitenlandse vennootschappen. Nederland onderschrijft dat Europese regelgeving onontkoombaar is om tot de gewenste situatie te komen. Daarbij komt dat Nederland in vergelijking tot andere lidstaten over een modern en compleet handelsregister beschikt waarvan het ICT-systeem zonder problemen kan participeren in een Europees netwerk van registers. Dat is ook reeds de feitelijke situatie: Nederland participeert, samen met circa 20 andere lidstaten, in het zogenaamde (private) *European Business Register* (EBR). De noodzaak van een richtlijn inzake koppeling van ondernemingsregisters zou aanzienlijk minder zijn, wanneer alle lidstaten zouden participeren in het EBR. Voor de verdere uitwerking van het voorstel acht Nederland het van belang onderwerpen van bestuurlijke aard te regelen in de tekst van de Richtlijn zelf. Onderwerpen van infrastructurele / technische aard dienen wat Nederland besloten te worden via de zogeheten uitvoeringshandelingen cf. artikel 291 van het Werkingsverdrag (comitologie). Op die manier kan de invloed van de lidstaten op de nadere invulling worden geoptimaliseerd.

Unitaire octrooibeschermtng in de EU

Voortgangsrapport en mogelijk Raadsconclusies

Het voorzitterschap zal een voortgangsrapport presenteren over de voorstellen van de Commissie van 13 maart jl. betreffende het aangaan van versterkte samenwerking op het terrein van unitaire octrooibeschermtng. De Raad zal

mogelijk ook conclusies aannemen over de voortgang van de besprekingen, op basis van het voortgangsrapport. Op het moment van schrijven is de inhoud van het voortgangsrapport en eventuele conclusies nog niet bekend.

Op 10 maart jl. nam de Raad het besluit om in versterkte samenwerking met 25 lidstaten door te gaan in het octrooidossier en werd de Commissie verzocht voorstellen te doen in dat kader. Met de onderhavige voorstellen wordt aan dit verzoek voldaan. De Commissie heeft twee voorstellen voor een verordening ingediend.

Met het eerste voorstel wordt invulling gegeven aan het besluit tot versterkte samenwerking op het terrein van octrooirecht. Het voorstel bouwt voort op de bestaande Europese octrooien die worden verleend in het kader van het Europees Octrooiverdrag. Het huidige Europese octrooi valt na verlening feitelijk uiteen in afzonderlijke nationale octrooirechten. Het onderhavige voorstel creëert de mogelijkheid om zogenaamde unitaire werking toe te kennen aan een Europees octrooi. Hierdoor wordt als het ware een strik gedaan om de verschillende nationale octrooirechten en wordt er een bundel gecreëerd die unitaire werking heeft. Dit betekent dat het octrooi direct geldigheid heeft in de aan versterkte samenwerking deelnemende lidstaten. Met deze aanpak is het creëren van een nieuwe Europese titel (EU-octrooi) niet langer nodig. Een nieuwe Europese titel zou hebben geroepen tot een tijdrovende aanpassing van het Europees Octrooiverdrag. Dit wordt nu vermeden terwijl de feitelijke uitwerking voor het bedrijfsleven op hetzelfde neer komt. Het bedrijfsleven heeft hier ook altijd voor gepleit.

Het tweede voorstel betreft de talenregeling voor het unitaire octrooi. Het voorstel is gebaseerd op de compromisvoorstellen van het voormalig Belgisch voorzitterschap zoals die eind vorig jaar voorlagen. Uitgangspunt is het huidige talenregime van het Europees Octrooibureau (EOB), te weten Duits, Engels en Frans. Dit betekent dat het unitaire octrooi wordt getoetst en verleend in één van deze drie talen, en de conclusies worden vertaald in de andere twee van deze drie talen. Alleen de EOB-taal waarin het octrooi wordt getoetst en verleend heeft juridische binding. De Commissie stelt tevens twee flankerende maatregelen voor. Een octrooi-aanvraag kan nu in alle talen worden ingediend. De kosten voor het vertalen van een EU-taal naar één van de drie werktalen van het EOB (voor toetsing en verlening) zullen worden vergoed, vanuit de instandhoudingsvergoedingen van het EU-octrooi. Ook nu vergoedt het EOB dit soort kosten al gedeeltelijk voor Europese octrooiaanvragen. De juridisch bindende versie blijft de versie in de gekozen werktalen van het EOB. Bovendien zal er gebruik worden gemaakt van machinevertalingen voor de conclusies, zodat de kennis en informatie die is opgeslagen in het octrooi in alle EU-talen beschikbaar wordt gemaakt. Tot slot voorziet het voorstel in een overgangsregime voor de fase dat de machinevertalingen worden ontwikkeld. Gedurende deze fase dient altijd een vertaling van het hele octrooi in het Engels of (indien het octrooi in het Engels is opgesteld) in een andere officiële EU-taal te worden opgesteld. De overgangsperiode duurt maximaal 12 jaar.

Nederland is verheugd over de snelheid waarmee de Commissie gehoor heeft gegeven aan het verzoek van de Raad om voorstellen voor versterkte samenwerking in het octrooidossier in te dienen. Nederland is ook tevreden met de stap die de Commissie heeft gezet door te kiezen voor unitaire bescherming van Europese octrooien in plaats van een unitaire octrooititel. Dit voorkomt een tijdrovende aanpassing van het Europees Octrooiverdrag en is conform de wens van het bedrijfsleven. Daarnaast is dit een praktische oplossing, die het mogelijk maakt tempo te blijven maken in het dossier, terwijl de uitwerking hetzelfde blijft, namelijk een flinke kostenbesparing en een verbeterde rechtszekerheid. Wel heeft Nederland vragen rondom de verdeling van bevoegdheden tussen de lidstaten en de Commissie als het gaat om het vaststellen en verdelen van de tarieven voor Europese octrooien met unitaire werking. In het voorstel wordt deze bevoegdheid bij de Commissie gelegd terwijl Nederland van mening is dat dit een bevoegdheid voor lidstaten is, ook omdat zij de financiële verantwoordelijkheid dragen voor het Europees Octrooibureau. Daarnaast past dit beter in de gekozen opzet van unitaire octrooibeschermtng.

Het is voor Nederland essentieel dat er een relatie bestaat tussen het opzetten van unitaire octrooibeschermtng en de daarbij behorende rechtspraak. De voorstellen voor het laatste moeten nog worden uitgewerkt na het advies van het Hof van Justitie. Hoewel er op deze sporen onafhankelijk van elkaar voortgang geboekt kan worden staat voor Nederland één ding voorop. Unitaire octrooibeschermtng waar nog geen passend uitgewerkt en functionerend uniform systeem van geschillenbeslechting bestaat, is voor Nederland niet denkbaar. Dit is ook essentieel voor de acceptatie door gebruikers.

De voorstellen die de Commissie doet voor de vertalingenregeling komen in grote lijnen overeen met het onderhandelingsresultaat waarmee het overgrote merendeel van de Raad in kon stemmen eind vorig jaar. Nederland acht het verstandig om zo dicht mogelijk bij dit compromis te blijven en acht dit een aanvaardbaar compromis tussen toegankelijkheid voor ondernemingen uit de verschillende taalgebieden en efficiency.

Uniforme octrooigeschillenbeslechting

Oriënterend debat

De Raad zal naar verwachting een oriënterend debat voeren over de wijze waarop verder dient te worden gegaan met het opzetten van een systeem voor de beslechting van octrooigeschillen na het advies van het Hof van Justitie hieromtrent van 8 maart jl.

Begin 2010 heeft de Raad advies gevraagd aan het Hof van Justitie over het idee van een gespecialiseerd Octrooigerecht in het kader van het Europees Octrooiverdrag. Het ging om een zogenaamde 'gemengde' overeenkomst, waarbij naast de EU-lidstaten ook derde landen zijn betrokken.

In het advies verklaart het Hof dat het door de Raad aan hem voorgelegde ontwerp voor een gemengde overeenkomst voor de invoering van een gemeenschappelijk stelsel van octrooigeschillenbeslechting niet verenigbaar is met het recht van de Europese Unie. De kritiek van het hof van Justitie komt er – kort gezegd – op neer dat een octrooigerecht zoals voorgesteld niet past in de juridische infrastructuur van de Europese Unie, waarin het Hof van Justitie en de nationale rechters samenwerken om de naleving van het recht van de Europese Unie te waarborgen. De oprichting van een gerecht dat zich deels buiten de rechtsorde van de Europese Unie beweegt, vanwege betrokkenheid van derde landen, zou dat evenwicht verstoren. Wel wijst het Hof op het bestaan van het Beneluxgerechtshof, dat door het Hof wordt gekwalificeerd als een rechter gemeenschappelijk aan een aantal lidstaten. Hierbij zijn geen derde landen betrokken en kleven dus niet de door het Hof geschetste bezwaren. In deze parallel lijkt ook de sleutel voor een oplossing te zijn besloten. Door het octrooigerecht te modelleren naar het Beneluxgerechtshof zou het mogelijk moeten zijn om tegemoet te komen aan de bezwaren van het Hof, zonder afbreuk te doen aan de wezenlijke kenmerken van het voorgestane stelsel van octrooirechtspraak. Een dergelijke oplossing zou kunnen worden vormgegeven in een verdrag tussen de deelnemende EU lidstaten.

Nederland hecht sterk aan een vlotte totstandkoming van een goed stelsel van octrooigeschillenbeslechting en beschouwt dit als een absolute voorwaarde voor de inwerkingtreding van unitaire octrooibeschermt in de EU. Nederland is blij met het door het Hof van Justitie uitgebrachte advies omdat het waardevolle aanknopingspunten bevat om een passende regeling te treffen. Nederland is van mening dat de lidstaten nu voortvarend moeten werken aan de totstandkoming van een verdrag tot oprichting van een gemeenschappelijke octrooirechter dat recht doet aan de bezwaren van het Hof van Justitie. Naast een kwalitatief goede octrooirechtspraak, draagt dat ook bij aan een snelle totstandkoming van unitaire octrooibeschermt in de Europese Unie.

Voorstel voor richtlijn betreffende jaarrekeningen micro-entiteiten

Politiek akkoord

Het Hongaars voorzitterschap streeft ernaar tijdens deze Raad een politiek akkoord te bereiken over het voorstel voor een richtlijn tot wijziging van richtlijn nr. 78/660/EEG betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen wat betreft de micro-entiteiten (TK 22 112, nr. 844).

In 2009 heeft de Europese Commissie een voorstel gepresenteerd om de vierde richtlijn over het jaarrekeningenrecht te wijzigen (COM(2009) 83). Op grond van het voorstel van de Commissie zouden lidstaten de mogelijkheid krijgen om micro-entiteiten volledig vrij te stellen van de verplichtingen die uit de richtlijn voortvloeien wat betreft het opstellen en het publiceren van een jaarrekening. Een onderneming kwalificeert als een micro-entiteit als deze gedurende twee opeenvolgende jaren twee van de volgende drie criteria niet overschrijdt: een

balanstotaal van € 500.000, een netto omzet van € 1.000.000 en een gemiddeld aantal werknemers van 10.

Het voorstel is positief onthaald door Nederland omdat het tot een verdere verlichting van de administratieve lasten leidt. Tijdens een beleidsdebat in de Raad voor Concurrentievermogen van 24 en 25 september 2009 bleek er een blokkerende minderheid te zijn, waardoor het onderwerp in een impasse raakte. Ook nadat het Europees Parlement zich op 10 maart 2010 positief had uitgesproken over het richtlijnvoorstel, bleef het voorstel stilliggen. Het Hongaars voorzitterschap heeft het onderwerp dit jaar weer op de agenda gezet. Het Hongaars voorzitterschap probeert met een compromisvoorstel tot overeenstemming tussen de lidstaten te komen. Het compromisvoorstel voorziet in een optie voor lidstaten om een regime voor micro-entiteiten in te voeren, waarbij de micro-entiteiten nog wel een zeer beperkte jaarrekening moeten opstellen. Er is voorts een optie opgenomen om vrijstelling te verlenen van het publiceren van de (beperkte) jaarrekening. Tevens zijn de grensbedragen om als een micro-entiteit te kwalificeren, verlaagd. Hierdoor zullen minder bedrijven zich kwalificeren als micro-entiteit. De mogelijkheid tot vrijstelling van de publicatieplicht en de hoogte van de grensbedragen zijn nog discussiepunten in de onderhandelingen.

Nederland is nog steeds voorstander van het oorspronkelijke voorstel dat tot grotere lastenverlichting zou leiden, maar kan instemmen met aanpassingen als er op die manier een compromis kan worden bereikt. Daarbij speelt ook dat het voorstel tot een brede herziening van de vierde en zevende richtlijnen over de jaarrekening op korte termijn wordt verwacht. Het verdient niet de voorkeur dat het voorstel voor de micro-entiteiten verweven raakt in dat onderhandelingstraject, waardoor een beslissing op dit punt nog verder wordt uitgesteld. Nederland hoopt dan ook dat er spoedig een compromis kan worden bereikt.

Akte voor de interne markt

Raadsconclusies

De Raad is voornemens conclusies aan te nemen over de versterking van de interne markt, naar aanleiding van de mededeling 'Akte van de interne Markt: Samen werk maken van een nieuwe groei' van de Commissie van 13 april jl. In deze mededeling noemt de Commissie twaalf prioriteiten die volgens de Commissie bijdragen aan de verdere versterking van de interne markt. De Commissie hoopt dat de regelgeving die nodig is om deze prioritaire acties te realiseren, nog voor eind 2012 door de Raad en het Parlement zullen worden aangenomen. Deze prioriteiten liggen op een aantal voor Nederland essentiële terreinen, zoals de herziening van de Richtlijn erkenning beroepskwalificaties, modernisering van het Europese beleid voor aanbestedingen, en het verwezenlijken van het EU-octrooi.

De Raad benadrukt in haar conceptconclusies het historische belang van de interne markt voor de Europese economie en werkgelegenheid. Versterking en modernisering van de interne markt is essentieel voor het verwezenlijken van slimme, duurzame en inclusieve economische groei in het kader van de Europa 2020-strategie. Daarom verwelkomt de Raad de mededeling van de Commissie, waarmee de interne markt weer prominent op de politieke agenda komt te staan. Hierbij is het belangrijk dat de voorstellen van de Commissie bijdragen aan het verminderen van administratieve lasten voor het bedrijfsleven, het midden- en kleinbedrijf in het bijzonder. Verder gaat de Raad in haar conceptconclusies in op de twaalf voorstellen van het actieplan. Daarbij wordt de wens uitgesproken dat *venture capital* fondsen eenvoudiger in een andere lidstaat kunnen investeren. Daarnaast wordt het belang van modernisering van de richtlijn beroepskwalificaties, aanbesteding en het normalisatiesysteem benadrukt. Er wordt opgeroepen tot de spoedige invoering van een EU octrooisysteem. Ook het belang van de ontwikkeling van geïntegreerde en onderling verbonden Europese vervoers- en energienetwerken wordt onderstreept.

Nederland kan instemmen met de conceptconclusies. Het is verheugend om te zien dat de Commissie door middel van twaalf voorstellen de interne markt daadwerkelijk wenst te verbeteren. In lijn met de Nederlandse inzet wordt er in de conceptconclusies aangedrongen om in te zetten op de voorstellen die sterk bijdragen aan economische groei en werkgelegenheid, en het belang om concrete resultaten te behalen voor burgers en ondernemers. Dit vereist tevens een sterkere coördinatie van de reeds lopende en toekomstige inspanningen. Vandaar dat Nederland het belang van een sterke rol van de Raad voor Concurrentievermogen zal benadrukken bij het borgen van de horizontale samenhang van de verschillende voorstellen.

Evaluatie "Small Business Act" (SBA)

De Raad zal raadsconclusies aannemen over de evaluatie van de "Small Business Act" die de Commissie op 23 februari dit jaar heeft gepresenteerd. Deze evaluatie is eerder besproken tijdens de informele Raad van Concurrentievermogen van 11-13 april jl. Uw kamer is over het Nederlandse standpunt over de evaluatie geïnformeerd middels het BNC fiche (TK 22112, nr. 1156).

De 'Small Business Act' (SBA) is het beleidskader van de EU om het MKB te versterken. De Commissie kijkt met deze Review naar de implementatie en ondernomen acties op een aantal gebieden (het verbeteren van het 'denk eerst klein-principe', promotie van ondernemerschap, MKB en de Europese Digitale Agenda, het veranderen van milieu-uitdagingen in kansen voor het MKB en internationalisering van het MKB).

In de conceptconclusie wordt benadrukt dat de Europese Unie zich met name moet richten op het verbeteren van toegang tot financiering, verbeteren van toegang tot markten (zowel interne markt als daarbuiten) en het verlagen van administratieve lasten. Juist op deze terreinen kan Europese actie toegevoegde

waarde bieden. Ook wordt in de conclusies het belang onderstreept van een betere monitoring en wordt de nadruk gelegd op de implementatie van het bestaande beleid alvorens nieuwe activiteiten te initiëren. De Commissie wordt gevraagd om verdere voorstellen te doen voor het verlagen van administratieve lasten en om te bezien waar kleine bedrijven van bepaalde wetgeving kunnen worden uitgezonderd. Ook wordt de Commissie gevraagd de bestaande instrumenten voor financiering van het MKB voort te zetten en actief onder de aandacht te brengen en wordt het belang van toegang van het MKB tot de Europese onderzoeks- en innovatie-instrumenten onderstreept. Ook worden de activiteiten van de Commissie om precommercieel en innovatief aanbesteden verder te ontwikkelen gesteund. Tenslotte wordt ook het belang onderstreept om MKB meer toegang te bieden tot overheidsaanbestedingen.

Nederland kan instemmen met de conclusies. Voor Nederland is van belang dat het MKB-beleid primair een nationale aangelegenheid is, omdat het MKB vanwege zijn omvang met name gericht is op nationale en regionale structuren. Een Europese aanpak heeft meerwaarde op het versterken van de interne markt, het terugdringen van administratieve lasten en het verbeteren van de toegang tot financiering. Deze prioriteiten komen ook terug in de conclusies. Tevens zou wat Nederland betreft de nadruk moeten liggen op goede implementatie en evaluatie van bestaand beleid. In de conclusies wordt deze lijn onderstreept. Andere belangrijke punten van Nederland zijn het verbeteren van de toegang voor het MKB bij overheidsaanbestedingen, een grotere betrokkenheid van het MKB bij de Europese onderzoeks- en innovatie-instrumenten, meer gebruik maken van precommercieel en innovatief aanbesteden en betere toegang voor het MKB op derde markten. Ook deze aspecten komen afdoende in de conclusies terug. Tot slot vindt Nederland een betere en meer doelgerichte monitoring van de EU-acties en de nationale acties die aan de SBA gekoppeld zijn een goed initiatief, maar is voorstander hierbij aansluiting te zoeken bij bestaande monitoring.

Slimme regelgeving

Raadsconclusies

De Raad zal naar verwachting conclusies aannemen over de mededeling van de Commissie over Slimme regelgeving van 8 oktober jl. (TK 22 12, nr. 1092). Deze mededeling is de eerste publicatie van de huidige Commissie over haar programma slimme regelgeving. De Commissie ontvouwt daarin drie actielijnen:

1. Slimme regelgeving via professionalisering en verbetering van beleidscyclus.
2. Slimme regelgeving als gedeelde verantwoordelijkheid van EU-instellingen.
3. Grotere inspraak van belanghebbenden.

In de conceptconclusies van deze Raad wordt verwezen naar de conclusies van de Europese Raad van 24 en 25 maart. Hieruit vloeit voort dat de Commissie rond de zomer een mededeling zal uitbrengen over de reductie van administratieve lasten. Daarnaast benadrukt de Raad in de conceptconclusies het belang van op feiten gebaseerde ex-ante impact assessments en ex-post evaluaties gedurende de gehele beleidscyclus en met inbegrip van kwantificeerbare en niet-

kwantificeerbare en mogelijke indirecte effecten van regelgeving. Ook benadrukt de Raad in de conceptconclusies het belang van verdere versterking van de toepassing van de MKB-toets in *impact assessments*. Tenslotte verzoekt de Raad de Commissie te rapporteren over resultaten van het actieprogramma administratieve lastenreductie en over eventuele noodzakelijke vervolgacties.

Nederland kan instemmen met de conceptconclusies. Nederland ambieert een stevig herkenbaar EU-programma dat tastbare baten voor het bedrijfsleven oplevert, ook na 2012. Nederland zal dit tijdens de Raad markeren. Naast implementatie van het lopende actieprogramma voor bedrijven tot 2012 hecht Nederland aan nieuwe concrete initiatieven en doelstellingen op het gebied van administratieve lastenvermindering na 2012. Verder vindt Nederland aandacht wenselijk voor andere belastende aspecten van EU-regeldruk, zoals toezichtlasten. Eveneens is van belang om onnodige EU-regeldruk gedurende het gehele besluitvormingsproces effectief tegen te gaan. Nederland is derhalve positief over de aandacht die de Commissie schenkt aan de kwaliteit van regelgeving in alle fasen van het beleids- en wetgevingsproces. Voorts ondersteunen we het systematisch doorlichten van beleidsterreinen, met als doel de efficiëntie van EU-wetgeving te verbeteren en daarmee onnodige regeldruk te verminderen (zogenaamde *Fitness checks*). Deze *fitness checks* zijn een welkome aanvulling om verouderde en achterhaalde wet- en regelgeving op te schonen, maar mogen echter niet gezien worden als substituut voor een verdere reductiedoelstelling.

Richtlijnvoorstel Consumentenrechten

Het Voorzitterschap zal mogelijk tijdens deze Raad het richtlijnvoorstel Consumentenrechten willen behandelen. Momenteel is nog onduidelijk of deze behandeling zal plaatsvinden. Op dit moment vindt de bespreking van de consumentenrichtlijn in trilog met het Europees Parlement plaats. Het Hongaarse voorzitterschap streeft naar een akkoord in eerste lezing. Het is nog niet duidelijk of dit daadwerkelijk mogelijk is. Indien het op de agenda komt zal het voorzitterschap de lidstaten waarschijnlijk informeren over de laatste stand van zaken op basis van de gehouden informele trilog en de route bespreken voor een mogelijk akkoord.

Het richtlijnvoorstel voegt vier bestaande richtlijnen, te weten de richtlijn Verkoop op afstand, de richtlijn Colportage, de richtlijn Consumentenkoop en de richtlijn Oneerlijke bedingen, samen tot één nieuw kaderinstrument. Het belangrijkste doel van de herziening is het realiseren van een interne markt voor transacties tussen bedrijven en consumenten, waar naar het juiste evenwicht wordt gezocht tussen een hoog beschermingsniveau van de consument en het concurrentievermogen van het bedrijfsleven. De ontwerprichtlijn richt zich verder op verbetering, vereenvoudiging en actualisering van het bestaande Europese consumentenrecht. Het gaat concreet om informatieverplichtingen en het herroepingsrecht (bedenktijd voor consument) bij verkoop op afstand en verkoop buiten verkooppunten (o.a. colportage), de non-conformiteitsbepalingen (wettelijke garantie) en de algemene voorwaarden ("kleine lettertjes"). In december 2010

heeft de Raad een politiek akkoord bereikt (hierna: Raadscompromis), waarin de reikwijdte van de richtlijn is ingeperkt. De regelingen voor non-conformiteit en algemene voorwaarden zijn uit de richtlijn verwijderd, omdat op deze terreinen geen overeenstemming kon worden bereikt dat voldoende toegevoegde waarde had voor consumenten, handelaren en interne markt. Nederland ziet het als een gemiste kans dat er voor de hoofdstukken non-conformiteit en algemene voorwaarden geen overeenstemming kon worden bereikt. Nederland geeft er de voorkeur aan geen regeling voor deze hoofdstukken te hebben in plaats van een regeling die, noch tot een verbetering van de positie van de consument leidt, noch toegevoegde waarde voor het bedrijfsleven heeft.

Een belangrijk discussiepunt in de onderhandelingen met het Europees Parlement betreft het niveau van harmonisatie. Het Raadscompromis is gebaseerd op volledige harmonisatie (zo min mogelijk nationale koppen) terwijl het Europees Parlement op enkele punten juist uitgaat van minimumharmonisatie. Daarnaast bestaat discussie over de inhoud van de regeling over colportage en verkoop op afstand. De voorstellen van het Europees Parlement op dit terrein verstoren naar de mening van meerdere lidstaten (waaronder Nederland) de in het raadscompromis bereikte balans tussen handelaar en consument. Voor wat betreft de toepasselijkheid van de richtlijn zou het Europees Parlement graag zien dat de informatieverplichtingen voor in de winkel afgesloten overeenkomsten toch weer in het voorstel worden opgenomen. Gelet op de huidige stand van zaken in de Raad en het Europees Parlement bestaat waarschijnlijk niet genoeg draagvlak om ook de bepalingen van non-conformiteit (wettelijke garantie) en algemene voorwaarden ("kleine lettertjes") volledig te harmoniseren. De verwachting is dat deze bepalingen, in lijn met het Raadscompromis, uiteindelijk geen deel zullen uitmaken van de nieuwe richtlijn.

Nederland vraagt voor de onderhandelingen met het Europees Parlement aandacht voor de balans tussen de consument en de handelaar en het laag houden van de administratieve lasten. Het is de wens van Nederland dat in de richtlijn wordt gestreefd naar een juist evenwicht tussen een hoog niveau van consumentenbescherming en het verbeteren van het concurrentievermogen van het bedrijfsleven, waarbij wordt gestreefd naar het voorkomen van onnodige regeldruk. Bij de huidige stand van zaken in de discussie tussen de Raad en het Europees Parlement is de regeling over colportage en overeenkomsten op afstand het belangrijkste. Nederland wenst hiervoor een zo volledig mogelijk geharmoniseerde regeling, dat wil zeggen: één set uniforme regels voor de hele EU (geen lappendeken). Dit biedt zowel voor consumenten als handelaren voordelen: meer rechtszekerheid voor de consument, omdat hij in de toekomst bij een grensoverschrijdende aankoop evenveel bescherming geniet als bij een binnenlandse aankoop; en minder (juridische) barrières voor handelaren om grensoverschrijdend aan te bieden door eenduidige en geüniformeerde regels. Dit draagt bij aan een grotere afzetmarkt, hetgeen vooral voor de elektronische handel van groot belang is. De Nederlandse inbreng in deze fase van de onderhandelingen zal gebaseerd zijn op de bestaande inzet zoals onder meer verwoord in de reactie op het SER-advies "Consumentenrechten in de interne

markt" (TK 22 112, nr. 992). Bij de beoordeling van de uitkomsten van de trilog is bovenstaande leidend voor Nederland.

Zevende Kaderprogramma voor Euratom over de jaren 2012 en 2013

Mogelijke gemeenschappelijke benadering

Het Voorzitterschap beoogt een gemeenschappelijke benadering te bereiken over de verlenging met twee jaar van het Euratomprogramma van het zevende kaderprogramma. Met het oog op tijdige omzetting in wetgeving wil het Hongaarse Voorzitterschap wil graag snel tot een politiek akkoord komen over de juridische basis. De financiering van de voorstellen zal via het Begrotingscomité aan de orde komen in het kader van de onderhandelingen over de begroting van 2012.

Het pakket van vier voorstellen moet de juridische basis geven voor het Euratomprogramma in de jaren 2012 en 2013. Deze verlenging is noodzakelijk omdat het Euratomkader juridisch is begrensd op maximaal vijf jaar en dus niet bij aanvang van de financiële perspectieven in 2007 voor zeven jaar kon worden vastgesteld zoals de rest van de begroting. Het beoogde programma voor de komende twee jaar is een voortzetting van het bestaande programma en omvat zowel kernsplijting- en stralingsbeschermingonderzoek als ook kernfusieonderzoek. De totale kosten voor het programma bedragen 2,5 miljard EUR, waarvan 2,2 miljard EUR voor het kernfusieonderzoek. In dit kostenplaatje is ook de kostenoverschrijding van 1,3 miljard EUR voor de Europese bijdrage aan het internationale kernfusie-experiment ITER meegenomen. In het Meerjarig Financieel Kader voor 2007-2013 was al rekening gehouden met geld voor het programma, op de overschrijding van ITER na. Over deze overschrijding zal nog onderhandeld moeten worden tussen de Raad en het Europees parlement.

De meeste lidstaten onderstrepen het belang van de voortzetting van het onderzoek naar kernenergie en kernsplijting. Twee lidstaten hebben echter aangegeven nog niet te kunnen instemmen met de voorstellen ter verlenging van het Zevende Kaderprogramma van Euratom. Deze twee lidstaten wijzen kernenergie af en willen de doelstellingen wijzigen. Zij grijpen de gebeurtenissen rond de kerncentrale in het Japanse Fukushima aan om tussentijds grote koerswijzigingen te vragen in de lopende onderzoeksprojecten van Euratom. Andere lidstaten geven aan het programma en de onderzoeksprojecten juist van belang is om lessen te kunnen trekken uit de gebeurtenissen in Fukushima. Deze onderzoeksprojecten zijn grotendeels gewijd aan stralingsbescherming en – reactorveiligheid en aan kernfusie.

Nederland beoordeelt de voorstellen van de Commissie voor de verlenging van het Kaderprogramma van Euratom positief. Nederland is voorstander van het programma en is voorstander van de ontwikkeling en bouw van ITER. Nederland vindt het nucleaire onderzoek dat in Euratomverband gedaan wordt belangrijk, in verband met de noodzaak van het verder onderzoeken van mogelijkheden voor energieopwekking. Bovendien is het reactorveiligheidsonderzoek van groot belang

om lessen te kunnen trekken uit de gebeurtenissen in Fukushima (Japan). Diverse Nederlandse instellingen, zoals toeleverende industrie, universiteiten en onderzoeksinstituten, participeren in het door Euratom gefinancierde onderzoek en zijn voor een deel van hun inkomsten daarop aangewezen. Een aantal van deze instellingen is ook betrokken bij de ontwikkeling en aanstaande bouw van het internationale kernfusie-experiment ITER. Nederland stelt echter wel duidelijke voorwaarden aan de wijze waarop moet worden omgegaan met de kostenoverschrijdingen van ITER en hecht eraan dat de oplossing van de budgettaire problematiek primair wordt gevonden binnen categorie 1a van de Europese begroting en dat in ieder geval het totaalplafond van de meerjarig Financieel Kader niet wordt overschreden. De financiering van de kostenoverschrijdingen bij ITER zal bovendien ingepast moeten worden in een zeer gematigde ontwikkeling van de totale Europese begroting in 2012 en 2013.

Interim evaluatie Eurostars

Raadsconclusies

De Raad zal naar verwachting raadsconclusies aannemen naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie over het Eurostars-programma.

In 2008 is in samenwerking met Eureka het Eurostars-programma gestart. Het programma stimuleert internationale samenwerking op het gebied van R&D en richt zich specifiek op het mkb. De EU is met één vierde deel (€ 100 mln.) van het totale subsidiebudget cofinancier van Eurostars. De deelnemende lidstaten (alle EU-landen plus de landen die geassocieerd zijn met het Kaderprogramma) hebben gezamenlijk bij de start van Eurostars € 300 mln. financiering beschikbaar gesteld. De overige € 400 mln. komt van de deelnemende bedrijven.

Uit de onafhankelijke evaluatie komt het beeld naar voren dat de belangstelling vanuit het bedrijfsleven voor het programma boven verwachting groot is en dat bedrijven enthousiast zijn over de manier waarop het programma is opgezet. De centrale internationale beoordeling van projectvoorstellen wordt als sterk punt genoemd. Ook de gemakkelijke laagdrempelige contacten met het Eureka-secretariaat en de nationale contactpunten, die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het programma, wordt als sterk element van Eurostars gezien. Aangezien Eurostars in 2008 is gestart en projecten een looptijd hebben van ongeveer drie à vier jaar, zijn er nog geen harde conclusies te trekken over de economische impact van de projectresultaten. Als aandachtspunten noemt het evaluatierapport het feit dat de belangstelling van het bedrijfsleven zo groot is dat de slagingskans onder druk komt te staan. Ondanks het feit dat enkele landen, waaronder Nederland, hun budget in de tussentijds al wat hebben verhoogd. Verder wijst het rapport erop dat er ruimte is om de nationale Eurostars-procedures van de verschillende landen meer op elkaar af te stemmen. Met name de termijn waarbinnen deelnemers hun subsidie ontvangen is in sommige landen nog voor verbetering vatbaar. Tevens stelt het rapport dat Eurostars relatief weinig nieuwkomers – bedrijven zonder eerdere internationale ervaring – bedient. In de concept raadsconclusies worden de Commissie en de lidstaten dan ook

opgeroepen deze punten te verbeteren. Tevens wordt de Commissie gevraagd om te onderzoeken of, binnen het bestaande budget voor onderzoek en innovatie het budget voor Eurostars verhoogd kan worden.

Nederland herkent over het algemeen de eigen positieve ervaringen met Eurostars in de inhoud van het interim-rapport goed. Het is duidelijk dat de nog maar kortgeleden opgezette Eurostars-formule aanspreekt en in een behoefte voorziet. Nederland herkent ook het kritiekpunt van het lage aantal nieuwkomers, maar wil tegelijkertijd ook graag onderstrepen het trekken van zoveel mogelijk nieuwkomers geen expliciete doelstelling van het programma was. Nederland kan een onderzoek naar mogelijkheden voor verhoging van het budget voor Eurostars binnen het bestaande budget voor onderzoek en innovatie steunen.

Ambient Assisted Living (AAL) programma

Raadsconclusies

De Raad zal op 31 mei 2011 conclusies aannemen over de eerste tussentijdse evaluatie van het gemeenschappelijk Ambient Assisted Living (AAL) programma.

Het AAL programma is een gemeenschappelijk Europees onderzoek- en ontwikkelprogramma gericht op de uitdagingen van een vergrijzende bevolking. Dit programma is gericht op het verbeteren van de levenskwaliteit van ouderen en het versterken van de industrie in de Europese Gemeenschap door gebruik te maken van informatie en communicatietechnologieën (ICT). Aan dit programma nemen 23 landen deel (inclusief Noorwegen, Zwitserland en Israël).

In de beschikking van 2008 betreffende de deelname van de Europese Gemeenschap aan het gemeenschappelijk AAL programma hebben het Europese Parlement en de Raad vastgesteld dat binnen twee jaar na aanvang een tussentijdse evaluatie van dit programma moet worden uitgevoerd. Deze evaluatie is uitgevoerd door een onafhankelijke groep deskundigen onder leiding van voormalig Europees commissaris Meglena Kuneva. De uitkomsten daarvan zijn door de Commissie in een verslag aan het Europese Parlement en de Raad aangeboden. Uit het rapport blijkt dat dit gezamenlijk programma met succes de 23 betrokken landen tot samenwerking heeft gebracht rond het thema vergrijzing en de uitdagingen die dat met zich meebrengt. Vanaf 2008 zijn meer dan 40 onderzoeks- en innovatie projecten gestart. De Commissie heeft in haar verslag de belangrijkste aanbevelingen uit het rapport besproken en uiteengezet welke maatregelen genomen zouden moeten worden. De EC stelt ook voor het programma na afloop in 2013 te continueren.

In de conclusies ondersteunt de Raad deze evaluatie en onderschrijft de Raad de diverse aanbevelingen uit het rapport. De Raad verwelkomt de sterke betrokkenheid van de deelnemende lidstaten en de grote deelname van mkb bedrijven en de betrokkenheid van eindgebruikers. Een grotere deelname van eindgebruikers is evenwel nog een aandachtspunt evenals het reduceren van administratieve lasten.

Nederland neemt deel aan dit gezamenlijk Europees programma omdat het naar verwachting zal bijdragen aan de houdbaarheid van de langdurige zorg. Een belangrijk punt is ook dat het programma zich richt op integratie van meerdere disciplines en de betrokkenheid van de eindgebruiker en het midden- en klein bedrijf (mkb). Door op Europees niveau te opereren wordt bovendien een kritische massa gecreëerd van onderzoek, ontwikkeling en innovatie op het gebied van technologieën en diensten voor gezond ouder worden.

Europese Onderzoeksruimte (ERA)

Raadsconclusies

De Raad zal naar verwachting raadsconclusies aannemen over de ontwikkeling van de Europese Onderzoeksruimte (ERA).

Tijdens de Europese Raad van 4 februari 2011 is gesteld dat de ERA in 2014 voltooid moet zijn. Om daartoe te komen, heeft de Commissie aangekondigd medio dit jaar een consultatie over de ERA te starten en zal de Commissie in 2012 een voorstel presenteren voor een ERA-kader. In het ERA-kader zullen de nog bestaande belemmeringen worden geïdentificeerd voor de ontwikkeling van de Europese Onderzoeksruimte. De Commissie zal hierin vervolgens voorstellen opnemen voor mogelijke oplossingen, waarbij zij ook de mogelijkheid heeft om te komen met wetgevingsvoorstellen.

De ERA richt zich sinds de lancering in 2000 primair op het tegengaan van versnippering in het Europese onderzoek, het bevorderen van afstemming in het onderzoeksbeleid van lidstaten en op de totstandbrenging van een vrije onderzoeksruimte. In de ERA-visie 2020 (2008) wordt meer concreet aangegeven hoe de "ruimte" er in 2020 idealiter uit zou moeten zien. Het vertrekpunt is ten eerste dat het Europese onderzoek geworteld moet zijn in de samenleving en moet bijdragen aan duurzame ontwikkeling. Daarbij past bijvoorbeeld een bijdrage aan het oplossen van grote maatschappelijke uitdagingen, het zorgvuldig wetenschappelijke onderbouwen van overheidsbeleid en het voeren van een goede dialoog met de samenleving. Een tweede element van de visie is het streven naar een Europese benadering gericht op excellentie in onderzoek en Europees concurrentievermogen. In dit kader passen onder meer sterke interacties tussen onderzoek, onderwijs en innovatie. Ook passen hierin het streven naar een werkend kader voor het omgaan met intellectueel eigendom binnen samenwerkingsverbanden in de kennisdriehoek en betere coördinatie van ondersteuning van excellente onderzoekers. Het derde element is het streven naar een Europa waarin zonder belemmeringen kan worden samengewerkt, met als belangrijk doel het realiseren van één arbeidsmarkt voor onderzoekers.

In 2008 zijn op basis van de visie op de volgende vijf gebieden mededelingen gepubliceerd om de onderzoekssamenwerking in Europa te versterken: gezamenlijk programmeren van onderzoek; de aantrekkelijkheid van onderzoekersloopbanen; grootschalige onderzoeksfaciliteiten en de toegang tot

deze faciliteiten; internationale samenwerking van de EU met derde landen en IPR en kennisvalorisatie.

De Raad onderstreept in haar conceptconclusies het belang van de Europese Onderzoeksruimte voor het onderzoeksbeleid van de EU en van het nieuwe gezamenlijke kader voor onderzoeks- en innovatiefinanciering voor de ontwikkeling van de ERA. De Raad is het er over eens dat het voor te stellen ERA-kader moet leiden tot de voortgezette realisatie van de ERA, in lijn met de ERA2020-visie. De Commissie voor de Europese Onderzoeksruimte (ERAC) en andere ERA-gerelateerde groepen wordt gevraagd bij te dragen aan de Innovatie Unie en op korte termijn input te leveren voor de ontwikkeling van het ERA-kader. ERAC is een strategische adviescommissie aan de Raad en de Europese Commissie over het Europese onderzoeksbeleid waarin zowel de Europese Commissie als de lidstaten vertegenwoordigd zijn.

Nederland kan instemmen met de voorliggende raadsconclusies. Nederland steunt de verdere ontwikkeling van de Europese Onderzoeksruimte. Belangrijke onderdelen daarvan zijn het stimuleren van mobiliteit van onderzoekers, het wegnemen van belemmeringen voor mobiliteit en het gezamenlijk opzetten van grote infrastructuren.

Mededeling "Naar een ruimtevaartstrategie van de Europese Unie ten dienste van de burger"

Raadsconclusies

De Raad zal raadsconclusies aannemen over de mededeling "Naar een ruimtevaartstrategie van de Europese Unie ten dienste van de burger". De beoordeling van het voorstel is Uw Kamer via een fiche Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen toegekomen. In deze mededeling schetst de Commissie een aantal mogelijke acties op het gebied van ruimtevaartbeleid en beleid voor de ruimtevaartindustrie. Afhankelijk van de reacties van de lidstaten wil de Commissie de prioritaire acties nader uitwerken tot een programma. De Commissie is voornemens in juni 2011 haar strategie te bepalen als onderdeel van het voorstel voor het volgende Meerjarig Financieel Kader vanaf 2014.

De doelstellingen van het Europese ruimtevaartbeleid zijn het bevorderen van technologische en wetenschappelijke vooruitgang, stimuleren van innovatie en concurrentievermogen van bedrijven, het laten profiteren van de Europese burger van ruimtevaarttoepassingen en het internationaal geven van meer gewicht aan Europa op het gebied van de ruimtevaart.

Om deze doelstellingen te bereiken, identificeert de Commissie in de mededeling vier acties:

- 1) het realiseren van satellietnavigatiesystemen Galileo en Egnos¹;
- 2) het realiseren van het systeem voor het monitoren van het milieu, de leefomgeving en het klimaat (GMES²);
- 3) het ontwikkelen van ruimtevaarttoepassingen voor de veiligheid van de burger evenals een systeem voor de bescherming van kritieke ruimtevaartinfrastructuur;
- 4) het versterken van de Europese rol bij de verkenning van de ruimte.

Ook wil de Commissie met industriebeleid het concurrentievermogen van de Europese ruimtevaartindustrie versterken. Vervolgens doet de Commissie suggesties om de samenwerking met externe partners (buiten Europa) en de coördinatie van programmering tussen de Unie, de lidstaten en het Europese ruimteagentschap te verbeteren.

De Raad bevestigt in haar conceptconclusies dat ruimtevaartactiviteiten van belang zijn voor groei en duurzame ontwikkeling en daarmee bijdragen aan de Europa 2020-strategie. Voor wat betreft de voorgestelde vier acties moet de prioriteit blijven uitgaan naar de implementatie van de vlaggenschipprogramma's Galileo, Egnos en GMES (acties 1 en 2), overigens zonder daarbij vooruit te willen lopen op besluitvorming ten aanzien van het Meerjarig Financieel Kader. Deze systemen zijn van belang voor de ontwikkeling van maatschappelijke en economische toepassingen.

Gezien het strategische belang van de ruimtevaartinfrastructuur vraagt de Raad in de conceptconclusies aan de Commissie om te komen met maatregelen deze te beveiligen tegen schade en moedwillige verstoring van signalen als vijandige aanval op Europa (actie 3).

De Raad is terughoudend om de rol van de EU bij de verkenning van de ruimte te bevestigen omdat de baten en kosten van een grotere EU-rol niet duidelijk zijn en vraagt de Commissie om een degelijke analyse en een *impact assessment* bij de voorgestelde maatregelen (actie 4). Verder verwelkomt de Raad de intentie van de Commissie om te komen met een voorstel voor een ruimtevaartindustriebeleid met daarin o.a. aandacht voor onderzoek en ontwikkeling van sleuteltechnologieën. Voor wat betreft de samenwerking benadrukt de Raad dat samenwerking met het Europese Ruimtevaartagentschap (ESA) en de lidstaten essentieel is voor synergie en het voorkomen van duplicatie. De Raad steunt de initiatieven van de Commissie om de internationale samenwerking te verbeteren en verwelkomt de toezegging om ook de samenwerking tussen de Commissie, ESA en de lidstaten te versterken.

¹ European Geostationary Navigation Overlay Service

² Global Monitoring for Environment and Security

Bureau Europa

Ons kenmerk
A/BE / 11070512

De vier acties die de Commissie in de mededeling heeft geformuleerd, hebben in potentie forse budgettaire consequenties en voorzien in een uitbreiding van de rol van de Commissie bij het ruimtevaartbeleid. Nederland is daarom van mening dat duidelijk keuzes gemaakt moeten worden, niet alleen over welke acties prioriteit hebben maar ook welke rol de Commissie daarbij speelt. Immers, ruimtevaart is ook een zaak van de lidstaten zelf en het intergouvernementele Europese Ruimtevaartagentschap ESA. Nederland is van mening dat de EU aan ruimtevaart een meer politieke en strategische dimensie kan geven, maar dat de EU zich in de reikwijdte van acties dient te beperken tot operationele activiteiten gericht op gebruikerstoepassingen. Voorts wenst Nederland niet vooruit te lopen op de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader vanaf 2014. Nederland is van mening dat de raadsconclusies uitsluitend acceptabel zijn wanneer de ambities van de Commissie worden ingeperkt, zodanig dat prioriteit wordt gegeven aan de implementatie van de vlaggenschipprogramma's Galileo en GMES, met daaraan gekoppeld de bescherming van deze systemen, zonder daarbij vooruit te lopen op definitieve besluitvorming, en dat eerst een goede analyse van kosten en baten beschikbaar komt alvorens verdere acties op EU-niveau worden overwogen.